

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชุดที่ ๔

ชาวซ่งในคำประพันธ์ร้อยกรอง

นางปราณี พิพัฒน์สถิตกุล

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

โรงเรียนบ้านคูพงษ์ อำเภอสันติสุข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาชีวิต ซึ่งการอ่านนั้นนอกจากจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจแล้ว ยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต การอ่านจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเรียนรู้ในทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่างๆ

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชุดที่ ๔ ขาบซึ่งในคำประพันธ์ร้อยกรองได้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ ในสาระที่ ๑ การอ่าน โดยรูปแบบของแบบฝึกทักษะเป็นการเรียงลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปยาก ใช้หลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากงานเขียนได้อย่างถูกต้อง สามารถนำความรู้ความคิดและประสบการณ์ที่ได้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการเรียนและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ขณะเดียวกันก็ยังทำให้นักเรียนมีความสุข เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน และมีความภูมิใจในผลงานของตนเอง นอกจากนี้ครูผู้สอนยังสามารถนำแบบฝึกทักษะไปใช้ทบทวนเนื้อหาที่นักเรียนได้เรียนไปแล้วและสามารถใช้สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีความบกพร่องในทักษะการอ่านอีกด้วย

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชุดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาไทย สำหรับ ครู และนักเรียนที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป

ปราณี พิพัฒน์สถิตกุล

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนนำ	๑
คำชี้แจง	๑
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	๒
ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	๓
คำแนะนำสำหรับครู	๕
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	๖
ขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ	๗
จุดประสงค์การเรียนรู้	๘
แบบทดสอบก่อนเรียน	๙
แบบฝึกทักษะ	๑๔
ใบความรู้	๑๔
แบบฝึกทักษะที่ ๑	๑๘
แบบฝึกทักษะที่ ๒	๑๙
แบบฝึกทักษะที่ ๓	๒๐
แบบฝึกทักษะที่ ๔	๒๒
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๔
บรรณานุกรม	๒๙
ภาคผนวก	๓๐
เฉลย	๓๑
ผู้จัดทำ	๓๗

คำชี้แจง

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้รายงานได้จัดทำขึ้นตามรูปแบบ หลักการ ทฤษฎี ของการสร้างแบบฝึกทักษะ รวบรวมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน จำนวน ๗ ชุด ดังนี้

- ชุดที่ ๑ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ
- ชุดที่ ๒ สุขสันต์กับนิทานและเพลงพื้นบ้าน
- ชุดที่ ๓ สนุกสนานกับเรื่องสั้น
- ชุดที่ ๔ ซาบซึ้งในคำประพันธ์ร้อยกรอง
- ชุดที่ ๕ ตรีกตรองข่าวและบทโฆษณา
- ชุดที่ ๖ พระบรมราโชวาทเตือนจิต
- ชุดที่ ๗ พินิจบทความและสารคดี

โดยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์แต่ละชุดประกอบด้วย ส่วนนำ แบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบหลังเรียน เฉลย/แนวคำตอบ และเกณฑ์การประเมิน โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะเป็นคู่มือในการนำไปพัฒนาผู้เรียน และก่อนที่จะนำแบบฝึกทักษะไปใช้จะมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก เพื่อเป็นการประเมินตนเองก่อนเรียน และหลังจากได้ศึกษาและทำแบบฝึกทักษะครบทั้ง ๗ ชุดแล้ว จะทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับก่อนเรียน แต่มีการสลับข้อคำถามและตัวเลือก เพื่อเป็นการประเมินทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์หลังใช้แบบฝึกทักษะ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่าน
สร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีความสุขกับการอ่าน

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖/๑ อ่านออกเสียงร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง ป.๖/๒ อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร	➤ การออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ประกอบด้วย - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์ - คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - วัน เดือน ปี แบบไทย - ข้อความที่เป็นโวหารต่าง ๆ - ลำนวนเปรียบเทียบ ➤ การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
ป.๖/๓ อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลาย โดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ป.๖/๔ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	➤ การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - เรื่องสั้นๆ - นิทานและเพลงพื้นบ้าน - บทความ - พระบรมราโชวาท - สารคดี - เรื่องสั้น - งานเขียนประเภทโน้มน้าว

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖/๕ อธิบายการนำความรู้ และความคิดจาก เรื่องที่อ่านไป ตัดสินใจแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต	- บทโฆษณา - ข่าว และเหตุการณ์สำคัญ ➢ การอ่านเร็ว
ป.๖/๖ อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	➢ การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และปฏิบัติตาม - การใช้พจนานุกรม - การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน ในสังคม - ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันใน โรงเรียน และการใช้สถานที่ สาธารณะในชุมชนและท้องถิ่น

คำแนะนำสำหรับครู

ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกทักษะดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจและปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาและสร้างความรู้ความเข้าใจในแบบฝึกทักษะทุกแบบฝึกก่อนนำไปใช้
๒. ศึกษาคู่มือการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ แผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจในกระบวนการนำไปใช้
๓. เตรียมแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ให้พร้อมและครบตามจำนวนนักเรียน
๔. ตรวจสอบความถูกต้องทั้งแบบฝึกทักษะ และเอกสารประกอบต่างๆ หากเอกสารใดไม่สมบูรณ์ ขาด หรือไม่ชัดเจน ให้จัดพิมพ์ชุดใหม่ที่ชัดเจนให้นักเรียนทันที
๕. เตรียมสื่อ อุปกรณ์ หนังสือเรียน เอกสาร ใบความรู้ เพิ่มเติมจากที่ได้เสนอไว้แล้ว เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติม
๖. สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม ผ่อนคลาย และสนุกสนานในการเรียน สร้างความเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน ครูผู้สอนควรให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปด้วยความราบรื่น ถูกต้อง และเกิดความสุข อันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

ในการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นั้นจำเป็นต้องฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกิดเป็นทักษะที่ยั่งยืน อันจะนำไปสู่การศึกษาและเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนในการทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ครั้งนี้ ให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้และปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้
๒. อ่านคำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะให้เข้าใจตามขั้นตอน
๓. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ เวลา ๒๐ นาที ลงในกระดาษคำตอบ ส่งให้ครูตรวจเพื่อบันทึกลงในแบบบันทึกคะแนนท้ายเล่ม
๔. ศึกษาเนื้อหาสาระของงานเขียน ทำความเข้าใจ แล้วทำแบบฝึกทักษะที่กำหนดให้จนครบทุกกิจกรรมตามลำดับ
๕. บันทึกคะแนนที่ได้ลงในแบบสรุปผล
๖. ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ เวลา ๒๐ นาที ลงในกระดาษคำตอบ ส่งให้ครูตรวจเพื่อบันทึกลงในแบบบันทึกคะแนนท้ายเล่ม
๗. ทำแบบฝึกทักษะด้วยความตั้งใจ มีสติ สมาธิ ให้ประสบความสำเร็จทุกกิจกรรมเพื่อให้เกิดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ต่อไป

ขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ

อ่านคำชี้แจงและคำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะ

ศึกษาจุดประสงค์และใบความรู้ของแบบฝึกทักษะ

ทดสอบก่อนเรียน

ศึกษา/เรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้

ปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกทักษะ

ทดสอบหลังเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชุดที่ ๔ ขาบซึ่งในคำประพันธ์ร้อยกรองมีจุดประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
๒. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
๓. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนและใช้ในชีวิตประจำวันได้
๔. เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะนิสัยรักการอ่าน

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ ๔ ขาบซึ่งในคำประพันธ์ร้อยกรอง ใช้ทดสอบความรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนการฝึกกิจกรรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ ๒๐ นาที
๒. ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามและคำตอบให้ละเอียด แล้วเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ
๓. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบให้ครบทุกข้อ

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๑ - ๓

ด้วยชนกชนนีนันมีคุณ	ได้การุญเลี้ยงรักษามาจนใหญ่
อุ้มอุทรป้อนข้าวมาทำไร	หมายจะได้พึ่งพาธิดาดวง
ถ้าเราดีมีจิตคิดอุปถัมภ์	กุศลล้ำเลิศเท่าภูเขาลวง
จะปรากฏยศยิ่งสิ่งทั้งปวง	กว่าจะลุล่วงถึงซึ่งพิมาน

สุภาษิตสอนหญิง : สุนทรภู่

๑. คำประพันธ์นี้สอนให้เราทำสิ่งใด
 - ก. ขยันทำมาหากิน
 - ข. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
 - ค. ประพฤติตนเป็นบุตรที่ดี
 - ง. ตอบแทนพระคุณบิดามารดา

๒. พระคุณของบิดามารดาในข้อใดที่ไม่ได้ถูกกล่าวถึง

- ก. คุณแม่ต้องตั้งครุฑ
- ข. คุณพ่อคุณแม่ป้อนข้าว
- ค. คุณพ่อคุณแม่พาเราไปโรงเรียน
- ง. คุณพ่อคุณแม่เลี้ยงดูเราจนเติบโต

๓. คำว่า “พิมาน” หมายถึงอะไร

- ก. บ้าน
- ข. สวรรค์
- ค. แผ่นดิน
- ง. ท้องฟ้า

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๔ – ๖

ยามเอ๋ยยามนี้	ปฐพีมีดมัวทั่วสถาน
อากาศเย็นเยือกหนาวคราววิกาล	สังตปานป่าใหญ่ไร้สำเนียง
มีก็แต่จิ้งหรีดกระกรีดกริ่ง	เรไรหิ่ง! ร้องขรมระงมเสียง
คอกควายว้าวัวเกราะเปาะเปาะเพียง	รู้ว่าเสียงเกราะแว่วแผ่วแผ่วเอย

กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า : พระยาอุปกิตศิลปสาร

๔. ผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไร

- ก. อารมณ์รัก
- ข. อารมณ์เหงา
- ค. อารมณ์เศร้า
- ง. อารมณ์โกรธ

๕. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ใด

- ก. ชนบท
- ข. กลางป่า
- ค. ชายทะเล
- ง. ใจกลางเมือง

๖. วิกาล หมายถึงเวลาใด

- ก. ยามเช้า
- ข. กลางวัน
- ค. ยามเย็น
- ง. ยามค่ำ

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๗ - ๑๐

แม่นกเขาเฝ้าสอนลูกอ่อนสั่ง	จระเว้งอย่าเหลิงละเลิงหลง
อย่าทำเงร่อยไปขายดง	จะติดกรงติดกับอัมระมาณ
เจ้าฟุ้งรุ่มไฉไลใครก็ชอบ	กระตุกกรอบเนื้อหนังกำลัังหวาน
แมวชะมดจืดจ้องจะต้องการ	ทั้งพวกพรานพวกเหยี่ยวมันเที่ยวดู
ฝ่ายลูกนกกำลัฆนุ่ในร่มร้อน	ว่าแม่สอนพร้าเพรื่อให้เปื้อน
มีแต่คอยล้อมคอกตอกตะปู	แต่เขาอยู่ในรังก็ยังไม่ตาย
เรามีปีกจะให้คลานวิถถารแท้	พวกยายแก่กองหนุ่นรุ่มเหลือหลาย
ไม่ชอบขังสังคมอยู่มงาย	เห็นแต่ร้ายบ่นบ้าอนาทร
ลูกนกเขาเบาจิตคิดตื่นตื่น	ก็ฝ่าฝืนไม่ฟังแม่สั่งสอน
พอได้ช่องว่องไวครรโลจร	ไปเจอคอนนกต่อล่อตา
มันขันถูกปลุกประสาทสวาทไหว	พาเอาใจหันเหเส่นหา
เลยเข้าสู่คุขันจำนรรจา	ไม่ทันซ้ำติดข่ายของนายพราน

อีสปคำกลอน : ป.ทรวง

๗. แม่นกสอนลูกนกว่าอย่างไร

- ก. ให้ตั้งใจหัดบิน
- ข. อย่าหลงระเรีง
- ค. อย่าไปบินเล่นชายป่า
- ง. ตั้งใจเคารพเชื่อฟังคำสั่งของพ่อแม่

๘. ลูกนกคิดอย่างไรเกี่ยวกับคำสอนของแม่

- ก. รู้สึกเบื่อหน่ายรำคาญ
- ข. รู้สึกเฉยๆ ในคำที่แม่สอน
- ค. รู้สึกเห็นด้วยกับคำที่แม่สอน
- ง. รู้สึกสนุกสนานไปกับคำสอนของแม่

๙. จากเรื่องนายพรานจับนกได้อย่างไร

- ก. ใช้กรงดักนก
- ข. ใช้ตาข่ายดักจับ
- ค. วางอาหารล่อ
- ง. ใช้นกเขาตัวอื่นมาล่อ

๑๐. นกได้รับอันตรายเนื่องจากเหตุใด

- ก. ต้องการหาคู่
- ข. อยากเข้าสังคม
- ค. ไม่เชื่อฟังคำสอนของแม่
- ง. ต้องการประชันเสียงของตน

กระดาษคำตอบก่อนเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑.				
๒.				
๓.				
๔.				
๕.				
๖.				
๗.				
๘.				
๙.				
๑๐.				

ผลการประเมิน

คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน สอบได้คะแนน

ความหมายของบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง คือ งานเขียนที่นำถ้อยคำมาประกอบกันโดยมีลักษณะบังคับ จำกัดคำและวรรคตอนให้รับสัมผัสกันไพเราะตามกฎหมายเกณฑ์ที่วางไว้ในฉันทลักษณ์

คำว่า ร้อยกรองนี้ เรียกกันได้หลายชื่อ เช่น กวีนิพนธ์ กาพย์กลอน กาพย์ กลอน ฉันท คำกานท์ คำประพันธ์ คำประดับ และกวีวิจารณ์ ซึ่งคำต่างๆ นี้ ในสมัยก่อนมีความหมายกว้าง หมายถึง คำประพันธ์ทุกชนิด

รูปแบบของบทร้อยกรอง

รูปแบบของบทร้อยกรองหรือคำประพันธ์ไทย ได้แก่ถ้อยคำที่นำมาเรียบเรียงกันโดยมีกำหนด เอาไว้เป็นแบบแผน จำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ ๕ ประเภท ได้แก่

๑. กลอน
๒. โคลง
๓. ร่าย
๔. กาพย์
๕. ฉันท

ในบางครั้งผู้ประพันธ์อาจนำร้อยกรองแต่ละประเภทมาแต่งรวมกันไป เช่น นำคำประพันธ์ ประเภทโคลงกับร่ายมาแต่งรวมกันเรียกว่า ลิลิต นำฉันทกับกาพย์มาแต่งรวมกันเรียกว่า คำฉันท นำโคลงและกาพย์มาแต่งรวมกันเรียกว่า กาพย์ห่อโคลง และรวมไปถึงกลอนเปล่า ที่น่าจะได้รับอิทธิพล มาจาก กวีนิพนธ์ตะวันตกก็ควรจะนับเป็นรูปแบบร้อยกรองด้วย

วิธีการอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง เนื่องจากร้อยกรองมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่าง ไปจากร้อยแก้ว การจับใจความจากการอ่านจึงยุ่งยาก ซับซ้อนมากกว่า ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องรู้วิธีถอดความ และวิธีสรุปความจากการอ่านร้อยกรองเสียก่อน จึงจะสามารถจับใจความจากร้อยกรองได้ถูกต้อง

การถอดความกระทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำจากภาษาร้อยกรองเป็นร้อยแก้วที่ได้ความชัดเจนตรงเนื้อความเดิมมากที่สุด การถอดความมีแนวปฏิบัติดังนี้

๑. อ่านคำประพันธ์แล้วจับประเด็นสำคัญโดยส่วนรวมไว้ให้ได้ หากมีคำศัพท์ยากต้องพิจารณา ความหมายให้สอดคล้องกับบริบทหรือคำแวดล้อมด้วย

๒. ถอดความในแต่ละวรรค โดยพิจารณารายละเอียดได้ดังนี้

๒.๑ หากเนื้อความตอนใดไม่สมบูรณ์ เนื่องจากผู้เขียนละคำบางคำไว้ เช่น ประธาน คำเชื่อม ควรเติมเข้าไปให้เหมาะสม

๒.๒ ต้องรักษาเนื้อความเดิมให้มากที่สุด ไม่ควรแทรกความคิดเห็นส่วนตัวโดยไม่จำเป็น ถ้าจำเป็นต้องทำก็ให้ใช้วงเล็บ

๒.๓ ต้องใช้บุรุษสรรพนามตามฉบับเดิม ถ้าเป็นราชาศัพท์ควรเลือกใช้ให้ถูกต้องตามชั้นของบุคคล

๒.๔ พยายามคงความไพเราะจากสำนวนโวหาร และความรู้สึกที่กวีได้สอดแทรกไว้ให้ คงเดิมหรือใกล้เคียงความเดิมที่สุด

ตัวอย่างการถอดความ

ความเอ๋ยความแ่	เป็นเพื่อนตายแท้ความตายไม่หน่ายหนี
เมื่อความแ่ล่วงกาลมานานปี	ก็มอบเวรหน้าที่ให้ความตาย
ไม่ยกเว้นใครใครไม่ลำเอียง	มิให้ใครหลีกเลี่ยงหรือเถียงได้
เพราะฉะนั้นเราท่านทั้งหลาย	รีบทำดีก่อนตายให้มากเถย

(สิริวิลาส)

ถอดความได้ว่า ความแ่กับความตายเป็นของคู่กัน เมื่อแ่แล้วก็ต้องตาย ไม่มีใครหลบหนีหรือหลีกเลี่ยงได้พ้น เพราะฉะนั้นตอนยังมีชีวิตอยู่เราทุกคนควรรีบทำความดีไว้ให้มาก

ตัวอย่างการสรุปความ หรือสรุปแนวคิด

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก
แต่ลมปากหมายหุไม่รู้หาย
แม่นเจ็บอื่นหมิ่นแสนจะแคลนคลาย
เจ็บจนตายก็เพราะเห็บให้เจ็บใจ

(สุนทรภู่)

สรุปความหรือสรุปแนวคิดได้ว่า บทร้อยกรองนี้สอนเรื่องการพูด การพูดจาที่ดีและถูกใจคนฟัง ต้องพูดจาให้ไพเราะ คำพูดที่ไพเราะย่อมทำให้ผู้ฟังมีความสุข แต่ถ้าคำพูดใดที่ไม่ไพเราะจะทำให้ผู้ฟังเสียใจและเจ็บใจจนวันตาย ดังนั้นควรไตร่ตรองให้ดีก่อนพูด

ตัวอย่างการจับใจความสำคัญ

จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้าขา	ฉันเกิดมาในเมืองหลวง
จันทร์เด่นเห็นเต็มดวง	โชติช่วงอยู่รูลังคา
จันทร์จำจันทร์เจ้าเอ๋ย	ฉันไม่เคยได้ศึกษา
วันวันวิ่งไปมา	ขายมัลลย์ให้รถยนต์
จันทร์เอ๋ยพระจันทร์เจ้า	ฉันต้องเฝ้าอยู่บนถนน
แดดร้อนไม่ร้อนรน	เท่าร้อนใจไม่มีกิน
จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้าขา	ขอหลังคาคลุมแผ่นดิน
ขอมุ้งกันยุงรีน	ขอผ้าห่มให้คลายหนาว
จันทร์จำจันทร์เจ้าเอ๋ย	ฉันไม่เคยรู้เรื่องราว
ก. ไก่ ข. ไช่ดาว	ขอครูด้วยช่วยสอนฉัน
จันทร์เอ๋ยพระจันทร์เจ้า	ขอคนเรารักผูกพัน
ขอสิทธิเท่าเทียมกัน	ขอสักวันฉันมีกินฯ

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

ใคร/อะไร	ฉัน
ทำอะไร	ขอพรจากพระจันทร์
เพราะเหตุใด	เพราะฉันลำบากที่บ้านหลังคารั่วเป็นรู ไม่เคยได้รับการศึกษา มีอาชีพขายพวงมาลัยเลี้ยงชีพไปวันๆ
ใจความสำคัญ	ฉันขอพรจากพระจันทร์ว่า ขอให้ตนมีที่พักอาศัยที่มีหลังคามิดชิด มีมุ้งกันยุงรีน มีผ้าห่มให้คลายหนาว ขอให้มีความช่วยเหลือ เพราะตนไม่เคยได้รับการศึกษาหาเลี้ยงชีพด้วยการขายพวงมาลัยตามท้องถนนพอให้มีกิน

แบบฝึกทักษะที่ ๑

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย X

หน้าข้อที่ผิด (๑๐ คะแนน)

- ๑. บทร้อยกรอง หมายถึง งานประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับสัมผัสและมี
ข้อจำกัดจำนวนวรรค
- ๒. บทร้อยกรองมีความแตกต่างเฉพาะไปจากร้อยแก้วคือสาระสำคัญ
- ๓. การถอดความ คือ การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำจากภาษาร้อยกรองเป็น
ร้อยแก้วโดยให้เนื้อความมีความหมายคงเดิมมากที่สุด
- ๔. การถอดความสามารถสลับเนื้อหา ก่อนหลังได้ ตามความเข้าใจของ
ผู้ถอดความ
- ๕. การถอดความบทร้อยกรอง สามารถอธิบายตามความเข้าใจของ
ตนเองได้
- ๖. การจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรองต้องคำนึงถึงรูปแบบของ
ร้อยกรองแต่ละประเภทด้วย
- ๗. การถอดความบทร้อยกรองควรฝึกถอดความที่ละวรรคก่อนแล้วจึง
สรุปใจความสำคัญทั้งหมด
- ๘. การสรุปใจความสำคัญจากบทร้อยกรองไม่ควรเติมความรู้สึกของ
ผู้อ่านเข้าไปด้วย
- ๙. การจับใจความบทร้อยกรองที่ดีผู้อ่านต้องสรุปสาระสำคัญและ
แนวคิดให้ตรงกับ ความมุ่งหมายของผู้ประพันธ์
- ๑๐. หากไม่สามารถหาคำใดที่มีความหมายดีและตรงกับคำในบทเดิมก็
ให้ใช้คำในบทเดิมได้

แบบฝึกทักษะที่ ๒

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามและถอดความจากบทร้อยกรองที่กำหนดให้

(๑๐ คะแนน)

พระคุณแม่ว่างกว่ามหาสมุทร
หนักมากกว่าแผ่นดินสิ้นทั้งปวง
ตั้งแต่เล็กจนโตโอ้แม่จำ
เฝ้ากล่อมเกลี้ยงเลี้ยงอย่างไม่ห่างไกล
ลูกเทิดทูนบูชาคารวะ
เป็นพระเจ้าก่อร่างสร้างชีวิต

ใหญ่ยิ่งสุดเหนือกว่าภูผาหลวง
ลึกกว่าห้วงแห่งมหาชลาลัย
แม่เมตตาปราณีจะมีไหน
จะหาใครเปรียบเทียบเปรียบไม่มี
คือองค์พระประจักษ์ในราศี
พระคุณนี้ประทับมั่นจนวันตาย

พระคุณแม่ : ประวิทย์ สุขสันติวงศ์

๑. จากบทร้อยกรองมีการเปรียบเทียบพระคุณแม่กับสิ่งใดบ้าง (๕ คะแนน)

ตอบ _____

๒. ถอดความบทร้อยกรองได้ว่า (๕ คะแนน) _____

แบบฝึกทักษะที่ ๓

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถาม และสรุปความ/แนวคิด จากบทร้อยกรองที่กำหนดให้ (๑๐ คะแนน)

แม่ผีเสื้อสอนบุตรสุดที่รัก
เพราะกลัวบุตรที่ยังโง่จะโผบิน
ฝ่ายพวกลูกฟังคำแม่กำชับ
ให้คำมั่นสัญญารักษาคำ
แต่ในใจลูกผีเสื้อไม่เชื่อแม่
ไม่อินังสัจคมอยู่จนมุม
เขาจุดไฟไว้เล่นไม่เย็นชิต
เป็นของดีควรคู่หมู่แมลง
พอแม่เผลอลูกก็ออกไปนอกบ้าน
มันอุ่นดีนี่กระไรถ้าได้ดม
มันพุดแล้วโผเข้าสู่จะตูดกลืน
ใครไม่เชื่อพ่อแม่แลอาจารย์

ให้รู้จักกลัวไฟอย่าหมายหมิ่น
ไปหลงกินกงจักรว่าฝักบัว
ปากก็รับคำไว้ใส่เหนือหัว
ที่ไหนชั่วฉันทจะไม่ไปประชุม
ว่ายายแก่หลงไหลเพราะใกล้หลุม
ให้หนุ่มหนุ่มหัวหดหมดเรี่ยวแรง
ถึงเดือนมืดข้างแรมก็แจ่มแจ้ง
สีแดงแดงนั้นหนอจะขอชม
แสนสำราญเล่นกับไฟใจรื่นรม
คงลอยลมลิบลิบหิบบิวิมาน
เล่นนอนดินอยู่กับไฟไหม้เป็นถ่าน
จะวายปราณเหมือนผีเสื้อเชื่อเถิดเอย

อัสปคำกลอน : ป. ทรวง

๑. แม่ผีเสื้อสอนลูกว่าอย่างไร (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๒. ลูกให้คำมั่นสัญญากับแม่ว่าอย่างไร (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๓. เพราะเหตุใดลูกผีเสื้อจึงไม่เชื่อฟังแม่ (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๔. เมื่อลูกผีเสื้อบินไปใกล้ไฟ ลูกผีเสื้อรู้สึกอย่างไร (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๕. ผลสุดท้ายลูกผีเสื้อเป็นอย่างไร (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๖. สรุปความ/แนวคิดจากบทร้อยกรองได้ว่า (๕ คะแนน) _____

แบบฝึกทักษะที่ ๕

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามและสรุปใจความสำคัญจากบทร้อยกรองที่กำหนดให้

(๑๐ คะแนน)

ยังมีความตัวผู้อยู่คู่หนึ่ง
ไม่เว้นวันขันแข่งแย่งตัวเมีย
ณ ที่นี้มีแม่เฒ่ารำพึงเหตุ
ถอนใจใหญ่ส่ายหน้าแล้วจาบัลย์
แม่เฒ่าว่าเจ้าจงดูควายคู่นี้
ใครชนะสำหรับเราไม่เท่าไร
จะเหยียบย่ำต้อนอ้อทั้งกอกก
จะจอตจมล้มตายหางยักกันตึง
จริงดังคำทำนายความตัวแพ้
เหยียบลูกอ้อตมอดมุดสุดอาลัย
เรื่องวิบัติแบบนี้มีบ่อยบ่อย
เพราะผู้ใหญ่ในจองทองเพียงสองตัว

มันตื้อตึงเหยียบหาญสั่นดานเสีย
มันไล่เลียแรงฤทธิ์เข้าขวิดกัน
คิดสังเวทวงศ์จะอาสย
พวกของมันจึงถามความในใจ
มันชิงดีชิงเด่นกันเป็นใหญ่
ตัวปราชัยนี้สีต้องลงหนองบึง
เหยียบคางคกบกะปาดญาติของอึ่ง
ฉันทิดถึงพวกเจ้าแล้วเศร้าใจ
ต้องย่ำแย่อยู่นองไม่ผ่องใส
เหยียบลงไปสองทีก็สี่คร้ว
พวกผู้น้อยคอยเคื่องเข็นไม่เว้นหัว
มันเฝ้าฆ่าแย่งอำนาจพิฆาตกัน

อิสปคำกลอน : ป. ทรวง

๑. ควายทั้งสองตัวต่อสู้กันเพื่อสิ่งใด (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๒. แม่เฒ่ารู้สึกเศร้าใจเพราะเหตุใด (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๓. แม่เฒ่าว่า “เจ้าจตุรกายนี้” เจ้า ในที่นี้จะหมายถึงใคร
(๑ คะแนน)

ตอบ _____

๔. ควายตัวที่แพ้งจะเป็นอย่างไร (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๕. จากเรื่องนี้ใครได้รับความเดือดร้อนมากที่สุด (๑ คะแนน)

ตอบ _____

๖. สรุปใจความจากบทร้อยกรองได้ว่า (๕ คะแนน)

ใคร/อะไร _____

ทำอะไร _____

เพราะเหตุใด _____

ใจความสำคัญ _____

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ ๔ ชาบซึ่งในคำประพันธ์ร้อยกรอง ใช้ทดสอบความรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังการฝึกกิจกรรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ ๒๐ นาที
๒. ให้นักเรียนอ่านข้อความและคำตอบให้ละเอียด แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ
๓. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบให้ครบทุกข้อ

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๑ - ๓

ยามเอ๋ยยามนี้	ปฐพีมีดมัวทั่วสถาน
อากาศเย็นเยือกหนาวคราววิกาล	สังตปานป่าใหญ่ไร้สำเนียง
มีก็แต่จิ้งหรีดกระกริดกริ่ง	เรไรหรีง! ร้องชมระงมเสียง
คอกควายว้าวระเปาะเปาะเพียง	รู้ว่าเสียงเกราะแว่วแผ่วแผ่วเอ๋ย

กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า : พระยาอุปกิตศิลปสาร

๑. ผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไร

- ก. อารมณ์รัก
- ข. อารมณ์เหงา
- ค. อารมณ์เศร้า
- ง. อารมณ์โกรธ

๒. วิกาล หมายถึงเวลาใด

- ก. ยามเช้า
- ข. กลางวัน
- ค. ยามเย็น
- ง. ยามค่ำ

๓. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ใด

- ก. ชนบท
- ข. กลางป่า
- ค. ชายทะเล
- ง. ใจกลางเมือง

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๔ - ๖

ด้วยชนกชนนีนั้นมีคุณ
อุ้มอุทรป้อนข้าวเป็นเท่าไร
ถ้าเราดีมีจิตคิดอุปถัมภ์
จะปรากฏยิ่งสิ่งทั้งปวง

ได้การุณย์เลี้ยงรักษามาจนใหญ่
หมายจะได้ฟังพาธิตาดวง
กุศลล้ำเลิศเท่าภูเขาลวง
กว่าจะล่วงลู่ซึ่งพิมาน

สุภาษิตสอนหญิง : สุนทรภู่

๔. พระคุณของบิดามารดาในข้อใดที่ไม่ได้ถูกกล่าวถึง

- ก. คุณแม่ต้องตั้งครรรค์
- ข. คุณพ่อคุณแม่ป้อนข้าว
- ค. คุณพ่อคุณแม่พาเราไปโรงเรียน
- ง. คุณพ่อคุณแม่เลี้ยงดูเราจนเติบโต

๕. คำว่า “พิมาน” หมายถึงอะไร

- ก. ท้องฟ้า
- ข. แผ่นดิน
- ค. สวรรค์
- ง. บ้าน

๖. คำประพันธ์นี้สอนให้เราทำสิ่งใด

- ก. ขยันทำมาหากิน
- ข. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- ค. ประพฤติตนเป็นบุตรที่ดี
- ง. ตอบแทนพระคุณบิดามารดา

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๗ - ๑๐

แม่นกเขาเฝ้าสอนลูกอ่อนล้ง	จระเว้งอย่าเหลิงละเลิงหลง
อย่าทำเกเรร้ายไปขายดง	จะติดกรงติดกับอ้อประมาณ
เจ้าฟุ้งรุ่มไฉไลใครก็ชอบ	กระดุกกรอบเนื้อหนังกำลังหวาน
แมวชะมดจืดจ้องจะต้องการ	ทั้งพวกพรานพวกเหยี่ยวมันเที่ยวดู
ฝ่ายลูกนกกำลังห่มในร่มร้อน	ว่าแม่สอนพร้าเพรื่อให้เปื้อน
มีแต่คอยล้อมคอกตอกตะปู	แต่เขาอยู่ในรังก็ยังตาย
เรามีปีกจะให้คลานวิถถารแท้	พวกลายแก่กงหมุนวุ่นเหลือหลาย
ไม่ชอบขังสังคมอยู่มงาย	เห็นแต่ร้ายบ่นบ้าอนาทร
ลูกนกเขาเบาจิตคิดตื่นตื่น	ก็ฝ่าฝืนไม่ฟังแม่สั่งสอน
พอได้ช่องว่องไวครลจร	ไปเจอคอนนกต่อล่อตา
มันขันถูกปลุกประสาทสวาทไหว	พาเอาใจหันเหเส่นหา
เลยเข้าคู่คู่ขันจันรรจา	ไม่ทันซ้ำติดข่ายของนายพราน

อิสปคำกลอน : ป.ทรวง

๗. แม่สอนลูกนกวาอย่างไร

- ก. อย่าหลงระเรีง
- ข. ให้ตั้งใจหัดบิน
- ค. อย่าไปบินเล่นชายป่า
- ง. ตั้งเคารพเชื่อฟังคำสั่งของพ่อแม่

๘. ลูกนกวคิดอย่างไรเกี่ยวกับคำสอนของแม่

- ก. รู้สึกสนุกสนานไปกับคำสอนของแม่
- ข. รู้สึกเห็นด้วยกับคำที่แม่สอน
- ค. รู้สึกเฉยๆ ในคำที่แม่สอน
- ง. รู้สึกเบื่อหน่ายรำคาญ

๙. นกได้รับอันตรายเนื่องจากเหตุใด

- ก. ต้องการหาคู่
- ข. อยากเข้าสังคม
- ค. ไม่เชื่อฟังคำสอนของแม่
- ง. ต้องการประชันเสียงของตน

๑๐. จากเรื่องนายพรานจับนกได้อย่างไร

- ก. ใช้นกเขาตัวอื่นมาล่อ
- ข. วางอาหารล่อนก
- ค. ใช้ตาข่ายดักจับ
- ง. ใช้กรงดักนก

กระดานคำตอบหลังเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑.				
๒.				
๓.				
๔.				
๕.				
๖.				
๗.				
๘.				
๙.				
๑๐.				

ผลการประเมิน

คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน สอบได้คะแนน

บรรณานุกรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (๒๕๕๒). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (๒๕๕๑). *ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วิเชียร เกษประทุม. (๒๕๕๐). *ลักษณะคำประพันธ์ไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา. สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา และคณะ. (๒๕๕๔). *ทักษะการอ่านจับใจความ ป.๖*. กรุงเทพฯ: ภูมิบัณฑิตการพิมพ์.

ลำลี รักสุทธี. (๒๕๕๑). *แบบฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เล่ม ๒*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

ภาคผนวก

เลขแบบทดสอบก่อนเรียน

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๑

- ✓ ๑. บทร้อยกรอง หมายถึง งานประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับสัมผัส และมีข้อจำกัดจำนวนวรรค
- X ๒. บทร้อยกรองมีความแตกต่างเฉพาะไปจากร้อยแก้วคือ สาระสำคัญ
- ✓ ๓. การถอดความ คือ การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำจากภาษาร้อยกรองเป็นร้อยแก้วโดยให้เนื้อความมีความหมายคงเดิมมากที่สุด
- X ๔. การถอดความสามารถสลับเนื้อหา ก่อนหลังได้ตามความเข้าใจของผู้ถอดความ
- X ๕. การถอดความบทร้อยกรองสามารถอธิบายตามความเข้าใจของตนเองได้
- X ๖. การจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรองต้องคำนึงถึงรูปแบบของร้อยกรองแต่ละประเภทด้วย
- ✓ ๗. การถอดความบทร้อยกรองควรฝึกถอดความทีละวรรคก่อน แล้วจึงสรุปใจความสำคัญทั้งหมด
- ✓ ๘. การสรุปใจความสำคัญจากบทร้อยกรองไม่ควรเติมความรู้สึกของผู้อ่านเข้าไปด้วย
- ✓ ๙. การจับใจความบทร้อยกรองที่ดีผู้อ่านต้องสรุปสาระสำคัญและแนวคิดให้ตรงกับคามมุ่งหมายของผู้ประพันธ์
- ✓ ๑๐. หากไม่สามารถหาคำใดที่มีความหมายดีและตรงกับคำในบทเดิมก็ให้ใช้คำในบทเดิมได้

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๒

๑. จากคำประพันธ์มีการเปรียบเทียบพระคุณแม่กับสิ่งใดบ้าง

ตอบ เปรียบพระคุณแม่กว้างกว่ามหาสมุทร ใหญ่กว่าภูเขา หนักกว่าแผ่นดิน ลึกกว่าแม่น้ำ

แนวการตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

๒. ถอดความบทประพันธ์ได้ว่า พระคุณของแม่เปรียบได้กว้างกว่ามหาสมุทร ใหญ่กว่าภูเขา หนักกว่าแผ่นดิน ลึกกว่าแม่น้ำ แม่เลี้ยงดูเราแต่เล็กจนโตไม่ห่างไกล ไม่มีใครสามารถเปรียบเทียบแม่ได้ ลูกขอบูชาแม่เป็นพระในใจ แม่เป็นพระเจ้าที่สร้างชีวิต พระคุณของแม่ลูกจะจดจำจนวันตาย

แนวการตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๓

๑. แม่ผีเสื้อสอนลูกว่าอย่างไร

ตอบ ห้ามไม่ให้ลูกผีเสื้อไปเล่นกับไฟเพราะมันอันตราย

๒. ลูกให้คำมั่นสัญญากับแม่ว่าอย่างไร

ตอบ ลูกผีเสื้อให้คำมั่นสัญญากับแม่ว่าจะเชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่

๓. เพราะเหตุใดลูกผีเสื้อจึงไม่เชื่อฟังแม่

ตอบ เพราะคิดว่าแม่เป็นคนแก่ขี้บ่น ไม่ชอบเข้าสังคม

๔. เมื่อลูกผีเสื้อบินไปใกล้ไฟ ลูกผีเสื้อรู้สึกอย่างไร

ตอบ รู้สึกสนุกสนานและอบอุ่น

๕. ผลสุดท้ายลูกผีเสื้อเป็นอย่างไร

ตอบ ลูกผีเสื้อถูกเผาในกองไฟ

๖. สรุปความ/แนวคิดจากบทร้อยกรองได้ว่า แม่ผีเสื้อสอนให้ลูก

ห่างจากกองไฟ เพราะมันอันตราย เปรียบว่ามันคือกงจักรไม่ใช่

ดอกบัว ลูกก็รับปากแต่กลับไม่ปฏิบัติตามคำสอน ยังคงบินเข้าไปใกล้

กองไฟจนทำให้ถูกไฟเผาตาย ดังนั้นเราจึงควรเชื่อฟังคำสั่งสอนของ

พ่อแม่ ไม่เช่นนั้นอาจมีจุดจบดังเช่นผีเสื้อ

แนวการตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๔

๑. ควายเป็นสองตัวต่อสู้กันเพื่อสิ่งใด

ตอบ เพื่อแย่งชิงกันเป็นจำฝูง

๒. แม่เอ็งอ้างรู้สึกเศร้าใจเพราะเหตุใด

ตอบ เพราะควายจะทำให้ญาติๆ ของตนต้องตาย

๓. แม่เอ็งอ้างว่า “เจ้าจงดูควายคู่นี้” เจ้า ในที่นี้น่าจะหมายถึงใคร

ตอบ ลูกๆ ของเอ็งอ้าง

๔. ควายตัวที่แพ้จะเป็นอย่างไร

ตอบ ถูกทำร้ายจนตายและตกลงไปในหนองน้ำ

๕. จากเรื่องนี้ใครได้รับความเดือดร้อนมากที่สุด

ตอบ สัตว์ที่อาศัยอยู่ในหนองน้ำ

๖. จับใจความจากบทร้อยกรองได้ว่า

ใคร/อะไร ควายสองตัว และแม่เอ็งอ้าง

ทำอะไร แม่เอ็งอ้างเห็นเหตุการณ์ที่ควายสองตัวต่อสู้กัน

เพราะเหตุใด ควายต่อสู้กันเพื่อแย่งกันเป็นจำฝูง

ใจความสำคัญ ควายสองตัวต่อสู้กันเพื่อแย่งกันเป็นจำฝูง แม่เอ็งอ้างที่เห็นเหตุการณ์เศร้าใจที่เป็นอย่างนั้นเพราะตัวที่แพ้จะต้องตายและล้มลงในหนองน้ำ สร้างความเดือดร้อนให้กับสัตว์ที่อาศัยอยู่ในหนองน้ำ เรื่องนี้มีการเปรียบเทียบกับคนในสังคมที่มีผู้หลักผู้ใหญ่สองฝ่ายแย่งชิงอำนาจกันสร้างความเดือดร้อนกับผู้น้อยที่ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย

แนวการตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ผู้จัดทำ

ชื่อ-สกุล	นางปราณี พิพัฒน์สถิตกุล
เกิดวันที่	๑๑ กันยายน ๒๕๒๘
วุฒิการศึกษา	➢ เอกการประถมศึกษา (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ➢ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงการวิจัยและสถิติทางการศึกษา (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านดู่พงษ์
สังกัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ที่อยู่ปัจจุบัน	๑๙๓ หมู่ ๕ ตำบลดู่พงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน
อีเมล	jackjackjack76@gmail.com